P9_TA(2021)0313

Správa Komisie o právnom štáte 2020

Uznesenie Európskeho parlamentu z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020 (2021/2025(INI))

(2022/C 81/03)

Európsky parlament,

— so zreteľom na článok 295 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

— so zreteľom najmä na článok 2, článok 3 ods. 1, článok 3 ods. 3 druhý pododsek, článok 4 ods. 3 a články 5, 6, 7 a 11 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),

— so zreteľom na články ZFEÚ týkajúce sa dodržiavania, ochrany a podpory demokracie, právneho štátu a základných práv v Únii vrátane jej článkov 70, 258, 259, 260, 263 a 265,

— so zreteľom na Protokol č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii a na protokol č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality, ktoré sú pripojené k zmluvám,

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

— so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“),

— so zreteľom na článok 49 Zmluvy o EÚ, kodanské kritériá a súbor pravidiel Únie, ktoré musí kandidátska krajina splniť, ak chce pristúpiť k Únii (tzv. *acquis*),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2020 s názvom Správa o právnom štáte 2020 – Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (COM(2020)0580),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie ([1]) (nariadenie o podmienenosti právnym štátom),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/692 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 ([2]),

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

— so zreteľom na nástroje OSN o ochrane ľudských práv a základných slobôd a odporúčania a správy zo všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ako aj na judikatúru zmluvných orgánov OSN a osobitné postupy Rady pre ľudské práva,

— so zreteľom na Deklaráciu OSN o ochrancoch ľudských práv z 8. marca 1999,

— so zreteľom na odporúčania a správy Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, Vysokého komisára OBSE pre otázky národnostných menšín, predstaviteľa OBSE pre slobodu médií a ďalších orgánov Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe,

— so zreteľom na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsku sociálnu chartu, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a uznesenia Európskeho výboru pre sociálne práva a dohovory, odporúčania, uznesenia, stanoviská a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára Rady Európy pre ľudské práva, Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii, Riadiaceho výboru pre nediskrimináciu, rozmanitosť a začlenenie, Benátskej komisie a ďalších orgánov Rady Európy,

([1]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 1.

Štvrtok 24. júna 2021

— so zreteľom na Memorandum o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou z 23. mája 2007 a závery Rady z 8. júla 2020 o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2020 – 2022,

— so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov proti korupcii,

— so zreteľom na Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie,

— so zreteľom na súbor nástrojov Rady Európy pre členské štáty s názvom Rešpektovanie demokracie, právneho štátu a ľudských práv v rámci sanitárnej krízy COVID-19 zo 7. apríla 2020,

— so zreteľom na predbežnú správu o opatreniach prijatých v členských štátoch Európskej únie v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a ich vplyve na demokraciu, právny štát a základné práva, ktorú prijala Benátska komisia na svojom 124. plenárnom zasadnutí 8. októbra 2020,

— so zreteľom na výročnú správu partnerských organizácií za rok 2020 pre platformu Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov,

— so zreteľom na odôvodnený návrh Komisie na rozhodnutie Rady z 20. decembra 2017 o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky, vydaný v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (COM(2017)0835),

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. júla 2019 s názvom Posilnenie právneho štátu v Únii – Koncepcia pre prijatie opatrení (COM(2019)0343),

— so zreteľom na porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2020,

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 19. júna 2019 s názvom Ďalšie posilnenie právneho štátu v Únii – Súčasný stav a možné nasledujúce kroky, v ktorom sa navrhlo zriadenie výročného fóra o základných právach a právnom štáte,

— so zreteľom na správu skupiny Základné práva a právny štát Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru s názvom Vnútroštátny vývoj z pohľadu občianskej spoločnosti v rokoch 2018 – 2019 z júna 2020,

— so zreteľom na správu Agentúry Európskej únie pre základné práva zo 17. januára 2018 s názvom Výzvy, ktorým čelia organizácie občianskej spoločnosti pôsobiace v oblasti ľudských práv v EÚ, jej bulletiny o dôsledkoch pandémie ochorenia COVID-19 na základné práva v EÚ, uverejnené v roku 2020 a na jej ďalšie správy, údaje a nástroje, najmä Európsky informačný systém pre základné práva (ďalej len „EFRIS“),

— so zreteľom na správu Agentúry Európskej únie pre základné práva z 10. septembra 2020 s názvom Antisemitizmus: Prehľad antisemitských incidentov zaznamenaných v Európskej únii,

— so zreteľom na správu Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť s názvom Peking + 25: piate preskúmanie vykonávania Pekinskej akčnej platformy v členských štátoch EÚ, ktorá bola uverejnená 5. marca 2020,

— so zreteľom na závery Rady Európskej únie a členských štátov zasadajúcich v Rade o zabezpečení dodržiavania zásady právneho štátu zo 16. decembra 2014,

— so zreteľom na stratégiu EÚ v oblasti rodovej rovnosti na roky 2020 – 2025, stratégiu EÚ pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, stratégiu EÚ v oblasti práv dieťaťa na roky 2021 – 2024 a stratégiu EÚ v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030;

— so zreteľom na akčný plán na boj proti rasizmu na roky 2020 – 2025 a na strategický rámec EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva ([3]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ v súvislosti so situáciou v Poľsku ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o potrebe vytvoriť nástroj európskych hodnôt na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré v Európskej únii na miestnej a vnútroštátnej úrovni presadzujú základné hodnoty ([5]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o ochrane investigatívnych novinárov v Európe: prípad slovenského novinára Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej ([6]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska ([7]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2018 o právnom štáte v Rumunsku ([8]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o potrebe komplexného mechanizmu EÚ na ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv ([9]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2019 o odmietavom postoji k právam žien a rodovej rovnosti zaznamenanom v EÚ ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 28. marca 2019 o situácii v oblasti právneho štátu a boja proti korupcii v EÚ, konkrétne na Malte a na Slovensku ([11]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2019 o dodržiavaní zásad právneho štátu na Malte v nadväznosti na nedávne odhalenia týkajúce sa vraždy Daphne Caruany Galiziovej ([12]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2019 o verejnej diskriminácii a nenávistných prejavoch proti LGBTI osobám vrátane zón bez LGBTI ([13]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o ľudských právach a demokracii vo svete a politike Európskej únie v tejto oblasti za rok 2018 – výročná správa za rok 2018 ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2020 o prebiehajúcich vypočutiach podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, ktoré sa týkajú Poľska a Maďarska ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2020 o koordinovanom postupe EÚ v boji proti pandémii ochorenia COVID-19 a jej dôsledkom ([16]),

---

([3]) Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.
([4]) Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
([5]) Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.
([6]) Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 111.
([7]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
([8]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 8.
([9]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 45.
([10]) Ú. v. EÚ C 449, 23.12.2020, s. 102.
([11]) Ú. v. EÚ C 108, 26.3.2021, s. 107.
([12]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0103.
([13]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0101.
([14]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0007.
([15]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0014.
([16]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0054.

Štvrtok 24. júna 2021

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. júna 2020 o protirasistických demonštráciách po smrti Georgea Floyda ([17]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. júna 2020 o obnovení trestného stíhania predsedu vlády Českej republiky v súvislosti so zneužitím finančných prostriedkov EÚ a možnými konfliktmi záujmov ([18]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. septembra 2020 o návrhu rozhodnutia Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásady právneho štátu zo strany Poľskej republiky ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. októbra 2020 o právnom štáte a základných právach v Bulharsku ([21]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. novembra 2020 o posilnení slobody médií: ochrana novinárov v Európe, nenávistné prejavy, dezinformácie a úloha platforiem ([22]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2020 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii – výročná správa za roky 2018 – 2019 ([23]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027, medziinštitucionálnej dohode, Európskom nástroji obnovy a nariadení o právnom štáte ([24]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 11. marca 2021 o vyhlásení EÚ za zónu slobody pre LGBTIQ osoby ([25]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. marca 2021 o uplatňovaní nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092, mechanizmu podmienenosti právnym štátom ([26]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 29. apríla 2021 o vražde Daphne Caruany Galiziovej a dodržiavaní zásad právneho štátu na Malte ([27]),

— so zreteľom na svoje posúdenie európskej pridanej hodnoty, ktoré sprevádza legislatívnu iniciatívnu správu o mechanizme EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva z októbra 2016,

— so zreteľom na svoje predbežné posúdenie európskej pridanej hodnoty mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva z 23. apríla 2020,

— zo zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre kontrolu rozpočtu, Výboru pre právne veci, Výboru pre ústavné veci a Výboru pre petície,

— so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A9-0199/2021),

---

([17]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0173.
([18]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0164.
([19]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0225.
([20]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0251.
([21]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0264.
([22]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0320.
([23]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0328.
([24]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0360.
([25]) Prijaté texty, P9_TA(2021)0089.
([26]) Prijaté texty, P9_TA(2021)0103.
([27]) Prijaté texty, P9_TA(2021)0148.

A. keďže Únia je založená na spoločných hodnotách, ktoré sú zakotvené článku 2 Zmluvy o EÚ, a to úcte k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii, rovnosti, právnom štáte a rešpektovaní ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám – hodnotách ktoré sú spoločné členským štátom a ktoré musia dodržiavať kandidátske krajiny, ak chcú vstúpiť do Únie; keďže demokracia, právny štát a základné práva predstavujú vzájomne sa posilňujúce hodnoty, ktorých narušenie by mohlo predstavovať pre Úniu systémovú hrozbu; keďže dodržiavanie právneho štátu zaväzuje Úniu ako celok a jej členské štáty na všetkých úrovniach riadenia vrátane subjektov na nižšej úrovni štátnej správy;

B. keďže ročný cyklus preskúmania právneho štátu je vítaným doplnením dostupných nástrojov na zachovávanie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, ktorý zohľadňuje situáciu vo všetkých členských štátoch EÚ na základe štyroch pilierov a zameriava na priamo na dodržiavanie právneho štátu; keďže má fungovať ako ročný cyklus podpory právneho štátu a predchádzania vzniku alebo prehlbovaniu problémov;

C. keďže rozsah pôsobnosti prvej správy Komisie o právnom štáte (správa za rok 2020) je obmedzený, pretože nezahŕňa všetky hodnoty Únie stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ;

D. keďže nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy bola charta plnohodnotne začlenená do zmlúv, a preto je odvtedy pri uplatňovaní právnych predpisov EÚ právne záväzná pre inštitúcie, agentúry a ostatné orgány EÚ, ako aj pre členské štáty; keďže je nutné vytvoriť, podporovať a posilňovať skutočnú kultúru základných práv nielen v inštitúciách EÚ, ale aj v členských štátoch, predovšetkým keď uplatňujú právo EÚ na vnútroštátnej úrovni a vo svojich vzťahoch s tretími krajinami;

E. keďže hoci správa za rok 2020 vyvoláva obavy a zároveň zvyšuje povedomie, neposkytuje dostatočné posúdenie účinnosti zmien, ktoré vykonala každá krajina, ani konkrétne odporúčania pre jednotlivé krajiny alebo preskúmanie toho, ako jednotlivé krajiny v priebehu času dodržiavajú zásady právneho štátu, čo by mohlo ohroziť zamýšľané preventívne účinky;

F. keďže bez účinných nadväzujúcich opatrení počas ročného monitorovacieho cyklu sa prostredníctvom správy za rok 2020 nemusí podariť predísť systémovým výzvam a zhoršujúcej sa situácii v oblasti právneho štátu, ktoré boli v posledných rokoch zaznamenané vo viacerých členských štátoch EÚ, zisťovať ich a účinne riešiť; keďže dodržiavanie zásad právneho štátu je základným predpokladom dodržiavania zásady správneho finančného riadenia a ochrany finančných záujmov Únie;

G. keďže v posledných rokoch boli vo viacerých uzneseniach, ktoré prijal Európsky parlament, identifikované vážne problémy v oblasti právneho štátu vo viacerých členských štátoch ([28]);

H. keďže zhoršujúca sa situácia v oblasti právneho štátu a základných práv v niektorých krajinách vážne ovplyvňuje vzájomnú dôveru vo fungovanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a ohrozuje ciele Únie zakotvené v článku 3 Zmluvy o EÚ, čo dokazuje aj niekoľko prípadov, v ktorých bol európsky zatykač vystavený tlaku v dôsledku veľkých pochybností o nezávislosti súdnictva;

I. keďže inštitúcie ombudsmana a rovnocenných orgánov v členských štátoch zohrávajú dôležitú úlohu pri ochrane hlavných zásad právneho štátu, ako sú transparentnosť, zodpovednosť a riadny postup;

J. keďže núdzové opatrenia prijaté v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 ovplyvnili výkon základných práv občanov EÚ, ako je právo na voľný pohyb, prístup k spravodlivosti, prístup k verejným informáciám, súkromie, sloboda združovania a sloboda zhromažďovania, a zároveň mali dosah na demokratický systém bŕzd a protiváh; keďže je preto zásadne dôležité zabezpečiť, aby na ochranu práv občanov EÚ existoval účinný systém bŕzd a protiváh v súvislosti s opatreniami vlády;

K. keďže pozície niektorých členských štátov v medzinárodnom hodnotení slobody tlače sa zhoršili a násilie páchané na novinároch sa zvýšilo; keďže medzi hrozbami namierenými proti slobode médií je obťažovanie a útoky zamerané na novinárov, nerešpektovanie ich právnej ochrany, ako aj ovládnutie médií a opatrenia v mediálnom sektore motivované ekonomickými alebo politickými cieľmi; keďže znepokojujúci vývoj zameraný na obmedzovanie slobody prejavu a slobody tlače je zlým príkladom v EÚ a kandidátskych krajinách na vstup do EÚ;

([28]) Napríklad v jeho citovaných uzneseniach z 1. marca 2018, 19. apríla 2018, 13. novembra 2018, 28. marca 2019, 18. decembra 2019, 19. júna 2020, 8. októbra 2020 a 29. apríla 2021.

Štvrtok 24. júna 2021

L. keďže je potrebné posilniť a zefektívniť existujúce mechanizmy a vytvoriť účinný mechanizmus EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, aby sa zabezpečilo dodržiavanie zásad a hodnôt zakotvených v zmluvách v celej Únii;

M. keďže dodržiavanie práv menšín je jedným z politických kritérií, ktoré musia kandidátske krajiny splniť v čase pristúpenia; keďže Únia zohráva dôležitú úlohu pri zabezpečovaní dodržiavania práv národnostných a jazykových menšín v kandidátskych krajinách; keďže Európsky parlament už vyzval Komisiu ([29]), aby prijala spoločný rámec minimálnych noriem EÚ na ochranu práv osôb patriacich k menšinám, ktoré budú pevne zakotvené v právnom rámci zaručujúcom demokraciu, právny štát a základné práva v celej EÚ;

I. ***Správa o právnom štáte 2020: ponaučenia do roku 2021***

1. víta prvú výročnú správu Komisie o právnom štáte; považuje za zásadne dôležité vytvoriť európsku štruktúru na monitorovanie a presadzovanie právneho štátu v Únii; pripomína. že je dôležité včas zistiť riziká porušovania základných práv a zásad právneho štátu a predchádzať im, a nie reagovať až dodatočne, keď k takýmto porušeniam dochádza opakovane; podporuje preto ďalší rozvoj tohto nového nástroja;

2. víta skutočnosť, že fungovanie justičných systémov, protikorupčný rámec, pluralita médií a určité inštitucionálne otázky týkajúce sa systému bŕzd a protiváh, a do istej miery aj priestor občianskej spoločnosti sú súčasťou každoročného prehľadu Komisie o situácii v oblasti právneho štátu v členských štátoch; okrem toho žiada, aby sa do výročných správ zahrnuli isté dôležité prvky kontrolného zoznamu zásad právneho štátu, ktorý Benátska komisia prijala v roku 2016, ako sú právne záruky na zabránenie svojvoľnosti a zneužívaniu moci verejnými orgánmi, nezávislosť a nestrannosť právnického povolania, rovnosť pred zákonom a nediskriminácia; vyzýva Komisiu, aby zároveň zdôraznila pozitívne trendy v členských štátoch, ktoré by mohli slúžiť ako dobré príklady pre ostatných;

3. s uspokojením konštatuje, že správa obsahuje kapitoly o jednotlivých krajinách; oceňuje úsilie Komisie o spoluprácu s národnými vládami a národnými parlamentmi, ako aj s občianskou spoločnosťou a ďalšími vnútroštátnymi aktérmi; vyzýva Komisiu, aby venovala viac úsilia prehĺbeniu analýz jednotlivých krajín s cieľom lepšie posúdiť závažnosť výziev v oblasti právneho štátu; domnieva sa, že by sa malo venovať viac času návštevám Komisie v jednotlivých krajinách, a to aj návštevám na mieste, s cieľom dosiahnuť väčšiu angažovanosť a rozsiahlejší dialóg s vnútroštátnymi orgánmi a občianskou spoločnosťou; domnieva sa, že Komisia by mala zvýšiť povedomie o týchto návštevách s cieľom podporiť kultúru právneho štátu na vnútroštátnej úrovni;

4. víta, že všetky členské štáty sa kontrolujú podľa rovnakých ukazovateľov a metodiky; zdôrazňuje však, že pri prezentovaní prípadov porušenia odlišnej povahy zároveň hrozí, že sa budú banalizovať najzávažnejšie porušenia zásad právneho štátu; naliehavo vyzýva Komisiu, aby pri podávaní svojich správ rozlišovala medzi systémovým porušovaním právneho štátu a individuálnymi, izolovanými prípadmi; zdôrazňuje možné preventívne prínosy výročnej správy o právnom štáte; domnieva sa, že je potrebné dôkladnejšie hodnotenie s cieľom posúdiť, či správa mala dostatočný preventívny účinok; domnieva sa, že v každom prípade to však nie je prípad členských štátov, ktorých sa týka postup podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ; domnieva sa, že správa za rok 2020 mala obsahovať dôkladnejšie a transparentnejšie posúdenie a uviesť, či dochádza k závažným nedostatkom, či existuje riziko závažného porušenia alebo skutočné prípady porušenia hodnôt EÚ v rámci jednotlivých pilierov, ktoré sú predmetom analýzy v kapitolách o jednotlivých krajinách; tieto posúdenia považuje za potrebné na vypracovanie záverov o stave právneho štátu a na stanovenie následných opatrení a nápravných opatrení a nástrojov; požaduje syntetický prístup v budúcich správach s cieľom jasne určiť, v čom spočívajú najväčšie riziká a problémy v členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby zodpovedajúcim spôsobom aktualizovala svoju metodiku a bezodkladne informovala Európsky parlament;

5. domnieva sa, že správa z roku 2020 je príliš opisná a neposkytuje dostatočnú analýzu; vyzýva Komisiu, aby v budúcnosti vypracúvala analytickejšie správy; považuje za potrebné, aby budúce správy obsahovali odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa toho, ako riešiť zistené obavy alebo napraviť porušenia, vrátane lehôt na vykonávanie, ako aj referenčné kritériá, ktoré treba sledovať; vyzýva Komisiu, aby do správ zahrnula údaje o sledovaní vykonávania jej odporúčaní a nápravných krokov;

([29]) Uznesenie z 13. novembra 2018 o minimálnych normách pre menšiny v EÚ (Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 13).

6. vyjadruje znepokojenie nad účinkami presahovania obmedzovania slobody médií do iných oblastí, ktoré sa analyzujú v správe; domnieva sa, že očierňujúce kampane proti akademickým pracovníkom, novinárom, sudcom, právnikom, organizáciám občianskej spoločnosti a aktivistom, najmä strategické žaloby proti účasti verejnosti (ďalej len „SLAPP“), slúžia na obmedzenie ich nezávislosti a schopnosti konať a majú zároveň odrádzajúci účinok;

7. požaduje komplexnejšiu analýzu vzájomných väzieb medzi štyrmi piliermi zahrnutými v tejto správe a toho, ako môže kombinácia nedostatkov viesť k systematickému porušovaniu právneho štátu, a signalizovanie toho, či to má dosah na finančné záujmy Únie alebo či hrozí riziko takéhoto dosahu;

8. domnieva sa, že vo výročných správach by sa mali určiť prierezové trendy na úrovni Únie; je presvedčený, že v správe za rok 2020 chýba celoúnijná perspektíva; žiada Komisiu, aby určila prípady, pri ktorých sa určité opatrenia alebo praktiky ohrozujúce právny štát, slobodu médií, systém bŕzd a protiváh alebo boj proti korupcii v jednom z členských štátov stávajú vzorom pre ostatné alebo pri ktorých môže závažnosť a rozsah takýchto praktík ovplyvniť Úniu ako celok; vyzýva Komisiu, aby posúdila, ako takéto útoky ohrozujú kvalitu demokracie v Únii; žiada, aby sa v analýze kládol dôraz prednostne na tieto trendy vrátane čoraz častejších výziev, ktoré vo vzťahu k právnej štruktúre predstavujú vnútroštátne ústavné súdy, s cieľom správne zamerať nápravné opatrenia na úrovni Únie; vyzýva Komisiu, aby poskytla jasné príklady systematických dezinformačných kampaní a kampaní na zahraničné zásahy zamerané na oslabenie dôvery verejnosti v štátne inštitúcie a nezávislé médiá, ako aj na presadzovanie autoritárskych štruktúr riadenia v členských štátoch;

9. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v správe za rok 2020 neboli dostatočne podrobne pokryté všetky otázky v oblasti právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby rozvíjala svoje odborné znalosti týkajúce sa jednotlivých krajín a schopnosti s cieľom rýchlejšie reagovať na negatívny vývoj v členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby vyčlenila dostatočné zdroje na monitorovanie a presadzovanie právneho štátu v EÚ;

10. zdôrazňuje, že zákony členských štátov, dodržiavanie právneho štátu, systém bŕzd a protiváh a demokratické inštitúcie vrátane ich nezávislosti by mali fungovať nielen *de iure*, ale aj *de facto*;

Justičné systémy

11. víta monitorovanie nezávislosti, kvality a účinnosti justičných systémov členských štátov vrátane útvarov štátnej prokuratúry a ich schopnosti poskytovať účinnú súdnu ochranu na zabezpečenie súladu s právom Únie; domnieva sa, že by sa malo monitorovať aj priaznivé prostredie, ktoré zaručuje prístup k spravodlivosti pre všetkých, vrátane prístupu k spravodlivosti na úrovni EÚ a úsilia a zdrojov určených na zaručenie prístupu k spravodlivosti; vyjadruje znepokojenie v súvislosti s tým, že občania EÚ nemajú k dispozícii mechanizmus na priamu nápravu, ktorý by im umožňoval chrániť svoje práva, ako je stanovené v charte; domnieva sa, že tieto správy by mali presahovať rámec statického výročného prehľadu stavu a v kapitolách o jednotlivých krajinách obsahovať akékoľvek relevantné informácie o situácii v oblasti právneho štátu vrátane informácií o príslušných predchádzajúcom vývoji a politickom kontexte, v ktorom sa odohrávajú nové udalosti, a tak umožniť presné, dynamické a integrované *de iure* a *de facto* posúdenie nezávislosti justičných systémov vrátane nezávislosti právnikov a právnického povolania, a že by sa mali vzťahovať na dlhšie obdobie ako len predchádzajúcich dvanásť mesiacov; zdôrazňuje, že občanom EÚ a osobám s pobytom v EÚ by sa mali pri uplatňovaní ich práv na voľný pohyb v rámci EÚ zaručiť primerané normy právneho štátu; zdôrazňuje, že účinný prístup k spravodlivosti pre všetkých občanov je základným kameňom právneho štátu, ktorý sa musí zaručiť osobitne sezónnym a cezhraničným pracovníkom, keď pracovnú činnosť vykonávajú v inom členskom štáte, a to z dôvodu ich zraniteľnej situácie;

12. zdôrazňuje, že účinné, nezávislé a efektívne justičné systémy majú pre presadzovanie právneho štátu zásadný význam; pripomína, že štruktúra súdnictva Únie zahŕňa vnútroštátne justičné systémy; zdôrazňuje skutočnosť, v záujme ochrany základných práv a slobôd občanov EÚ musia byť justičný systém a sudcovia nezávislí, a teda chránení pred akýmkoľvek tlakom, hrozbami alebo zásahmi, priamymi alebo nepriamymi, z akejkoľvek strany, a to aj zo strany politických orgánov; víta skutočnosť, že ako ukazovatele nezávislosti súdnictva boli určené aj zloženie súdnych orgánov, metódy vymenovania popri mechanizmoch na určovanie dĺžky výkonu služby a dôvodov zamietnutia a prepustenia, kariérneho postupu, disciplinárnych postupoch a sankciách; zdôrazňuje, že monitorovanie týchto parametrov musí byť trvalé a byť pevnou súčasťou komplexného posúdenia systému všetkých bŕzd a protiváh, a že sa nesmie zameriavať len na obmedzený počet parametrov, aby sa overil skutočný stav nezávislosti súdnictva v členských štátoch;

Štvrtok 24. júna 2021

13. poznamenáva, že správa za rok 2020 sa oprávnene zaoberá potrebou digitalizácie súdnych konaní a odbornej prípravy sudcov; pripomína, že medzi členskými štátmi pretrvávajú výrazné rozdiely v úrovni účasti na odbornej príprave zameranej na právnické povolania; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v správe sa neuvádza odborná príprava právnikov;

14. je znepokojený prudkým zhoršením nezávislosti justičných systémov niektorých členských štátov a narastajúcim zjavným nedodržiavaním právnych predpisov EÚ vrátane rozsudkov Súdneho dvora; konštatuje, že nezávislosť súdnictva v niektorých členských naďalej vzbudzuje vážne obavy, ako sa uvádza v niektorých kapitolách o krajinách; vyzýva Komisiu, aby jasne posúdila a vymedzila nedostatky a zistenia predstavujúce jasné riziko vážneho porušenia právneho štátu; vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že Komisia nezareagovala rýchlo a zákonnými prostriedkami, pokiaľ ide o vážne riziká týkajúce sa právneho štátu uvedené v kapitolách o jednotlivých krajinách, najmä po tom, ako tieto závažné riziká vyústili do skutočných porušení právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby poskytla zmysluplné, jednoduché a jasné posúdenie jednotlivých vnútroštátnych justičných systémov a zdôraznila, kde by sa mohli v prípade porovnateľných systémov uplatniť najlepšie postupy a ako by sa dali napraviť podobné nedostatky;

15. zdôrazňuje, že Komisia musí v súlade s článkom 17 ods. 1 Zmluvy o EÚ zabezpečiť uplatňovanie zmlúv a sekundárnych právnych predpisov, a to aj v prípadoch, keď sa riziká vážneho porušenia hodnôt stanovených v článku 2 Zmluvy o EÚ, uvedené v správach o jednotlivých krajinách, skutočne naplnili po uverejnení správy za rok 2020;

16. odsudzuje politický tlak vyvíjaný v Maďarsku a Poľsku s cieľom zabrániť vnútroštátnym súdom, aby začali prejudiciálne konania na Súdnom dvore podľa článku 267 ZFEÚ, a tak vnútroštátnym sudcom znemožniť, aby Súdnemu dvoru kládli prejudiciálne otázky v súvislosti s požiadavkami EÚ na nezávislosť súdnictva; domnieva sa, že tento postup je v rozpore so zmluvami a že Súdny dvor stanovil výklad príslušných ustanovení; je znepokojený rastúcim a úmyselným nedodržiavaním rozsudkov Súdneho dvora; je presvedčený, že tento protiprávny vývoj predstavuje systémovú hrozbu pre jednotu práva EÚ a samotné fungovanie Únie; vyzýva Komisiu, aby do svojich budúcich správ zahrnula podrobné informácie o dodržiavaní rozsudkov Súdneho dvora členskými štátmi; domnieva sa preto, že pri posudzovaní by sa v nadchádzajúcich výročných správach malo nedodržiavanie rozsudkov Súdneho dvor považovať za vážne porušenia; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila bezodkladné a primerané právne reakcie na odmietnutie vykonávania a dodržiavania rozsudkov Súdneho dvora, ako sú súdne konania podľa článku 260 ZFEÚ; vyzýva Komisiu, aby dôkladne monitorovala rozhodnutia vnútroštátnych súdov týkajúce sa nadradenosti práva EÚ nad vnútroštátnymi ústavnými normami a aby začala konania o nesplnení povinnosti proti členským štátom, ktoré systematicky porušujú túto zásadu; vyjadruje však poľutovanie nad požiadavkou poľského predsedu vlády, ktorú adresoval ústavnému súdu, aby sa vyjadril k nadradenosti vnútroštátnych ústavných noriem nad právom EÚ;

17. konštatuje, že pomalé občianskoprávne, trestné a administratívne súdne konania predstavujú veľké nebezpečenstvo, v neposlednom rade aj z hľadiska dodržiavania právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby do svojich budúcich správ zahrnula hodnotenie podmienok vo väzniciach, počet nevyriešených súdnych prípadov a priemerné trvanie súdnych konaní v každom členskom štáte;

Protikorupčný rámec

18. víta skutočnosť, že všetky kapitoly o jednotlivých krajinách zahŕňali osobitnú kapitolu venovanú protikorupčným opatreniam, keďže systémová korupcia oslabuje fungovanie právneho štátu, ako aj dôveru občanov EÚ v rozhodnutia prijaté orgánmi, úradníkmi a justičnými orgánmi; zdôrazňuje, že odkláňaním verejných prostriedkov od ich zamýšľaného verejného využitia korupcia znižuje úroveň a kvalitu verejných služieb, a tým podkopáva naše základné práva; poukazuje na to, že hoci možno existenciu vnútroštátnych protikorupčných právnych predpisov, politík a stratégií považovať za pokrok, ich uplatňovanie a následná účinnosť na mieste sú pre právny štát zásadné a treba ich aj posudzovať; zdôrazňuje, že protikorupčné rámce by sa mali vzťahovať na oblasti, ako sú etické pravidlá, opatrenia na zvyšovanie informovanosti, pravidlá upravujúce majetkové priznania, nezlučiteľnosť a konflikty záujmov, verejné obstarávanie, mechanizmy vnútornej kontroly, pravidlá týkajúce sa lobizmu a jav otáčavých dverí; vyzýva členské štáty a inštitúcie, aby navrhli účinné nástroje na prevenciu, odhaľovanie rizík, zastavenie a postihovanie prípadov korupcie a podvodov, ako aj mechanizmov na vymáhanie ziskov z týchto prípadov, najmä pravidelným monitorovaním používania finančných prostriedkov Únie aj členských štátov; konštatuje, že v správe za rok 2020 v značnej miere chýba posúdenie odolnosti protikorupčného rámca na riešenie rizík súvisiacich s korupciou v oblasti verejného obstarávania;

19. vyzýva Komisiu, aby kládla väčší dôraz na zneužívanie finančných prostriedkov EÚ, najmä v súvislosti s nariadením o podmienenosti právnym štátom, a aby preskúmala riadne fungovanie vyšetrovacích služieb a prokuratúry v každom členskom štáte v súvislosti s vyšetrovaním a stíhaním podvodov vrátane daňových podvodov, korupcie alebo iných

porušení práva Únie týkajúcich sa plnenia rozpočtu Únie alebo ochrany finančných záujmov Únie; vyjadruje znepokojenie nad potenciálne rastúcim rizikom zneužívania rozpočtu Únie ako prostriedku na zhoršenie stavu právneho štátu v niektorých členských štátoch;

20. vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcou hrozbou, ktorú predstavujú trestné činy súvisiace s korupciou; vyzýva Komisiu, aby aktualizovala a v prípade potreby posilnila protikorupčné právne predpisy Únie a použila pritom zistenia správy s cieľom lepšie reagovať na zistené nedostatky a prijala vhodný súbor politík na boj proti korupcii v súdnictve v členských štátoch; poukazuje na nebezpečenstvo, ktoré predstavuje rastúca korupcia pre súdržnosť právneho poriadku Únie, účinnosť spoločných politík, ochranu základných práv, jej medzinárodnú dôveryhodnosť a fungovanie jej vnútorného trhu, v ktorom dodržiavanie zásad právneho štátu zohráva dôležitú úlohu; vyzýva Komisiu, aby načrtla najlepšie postupy, určila oblasti, ktoré sú obzvlášť vystavené korupcii, a vypracovala odporúčania na zlepšenie pre jednotlivé krajiny a využila tieto poznatky na aktualizáciu a posilnenie protikorupčného rámca Únie;

21. pripomína kľúčovú úlohu oznamovateľov v boji proti organizovanej trestnej činnosti, korupcii a praniu špinavých peňazí;

22. upozorňuje, že nedostatok jednotných, aktuálnych a konsolidovaných štatistík vo všetkých členských štátoch spolu s problémami pri zbere informácií o príjemcoch programov EÚ bráni posudzovaniu a porovnávaniu údajov o vyšetrovaní a stíhaní trestných činov korupcie; vyzýva preto Komisiu, aby podporovala a presadzovala harmonizáciu vymedzení takýchto trestných činov v celej Únii a zabezpečila lepšie využívanie existujúcich súborov údajov a metodiky na vytvorenie nových súborov údajov a metodiky s cieľom získať porovnávacie údaje o riešení prípadov korupcie za celú EÚ; zdôrazňuje význam podpory a posilňovania spolupráce medzi inštitúciami EÚ, členskými štátmi, Európskym úradom pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) a Európskou prokuratúrou (EPPO) v boji proti korupcii; zastáva názor, že boj proti korupcii si vyžaduje nielen silný mandát, ale aj väčší rozpočet, viac zdrojov a akýkoľvek iný druh podpory, ktorú potrebujú uvedené inštitúcie a orgány;

Sloboda prejavu: sloboda a pluralita médií, sloboda umeleckého prejavu a akademická sloboda

23. víta začlenenie osobitnej kapitoly o monitorovaní slobody a plurality médií do správy; víta najmä zameranie na bezpečnosť novinárov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vykonala posúdenie účinnosti a efektívnosti vnútroštátnych rámcov na ochranu slobody a plurality médií; zdôrazňuje význam posudzovania a monitorovania situácie médií v členských štátoch, najmä preskúmavaním opatrení, ktoré prijímajú vlády na umlčanie kritických médií alebo podkopávanie slobody a plurality, s cieľom zabrániť riziku väčšej koncentrácie informácií v rukách niekoľkých osôb, čo by mohlo zabrániť šíreniu slobodných a nezávislých informácií;

24. vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným posudzovaním sektora verejnoprávnych a súkromných médií na vnútroštátnej úrovni a *de iure* a *de facto* mieru jeho nezávislosti od vnútroštátnych orgánov, politických strán alebo akýchkoľvek iných zásahov, ako aj nedostatočným potenciálnych konfliktov záujmov a koncentrácie médií a transparentnosti vlastníctva médií; zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť finančnú nezávislosť súkromných prevádzkovateľov médií a podmienky ich udržateľnej činnosti, aby sa zabránilo politickému ovplyvňovaniu médií; zdôrazňuje nenahraditeľnú úlohu verejnoprávnych médií a zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečiť a zachovať ich nezávislosť a slobodu od politických zásahov; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným posudzovaním *de iure* a *de facto* stupňa nezávislosti vnútroštátnych regulačných orgánov pre oblasť médií; domnieva sa, že riadne vykonávanie článku 30 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách z roku 2018 ([30]) by sa malo dôsledne monitorovať a že v odôvodnených prípadoch by sa mali urýchlene začať konania o nesplnení povinnosti; vyzýva v tejto súvislosti Komisiu, aby preskúmala pokusy o zastrašovanie a ohováranie novinárov, najmä vo verejnoprávnom vysielaní, a to aj priame útoky na zahraničných novinárov ako verejných nepriateľov za ich investigatívne správy;

25. je znepokojený zhoršujúcou sa situáciou v oblasti slobody a plurality médií v niektorých členských štátoch od zverejnenia správy za rok 2020; vyjadruje hlboké znepokojenie nad fyzickými, psychickými a hospodárskymi vyhrážkami, zneužívaním, trestnými činmi a vraždami páchanými proti novinárom a pracovníkom médií v Únii v dôsledku ich činností a pripomína, že takéto útoky často vedú k autocenzúre; vyzýva Komisiu, aby do kapitol o jednotlivých krajinách v budúcich správach začlenila prehľad útokov páchaných na novinároch v celej Únii s osobitným dôrazom na vraždy novinárov vrátane účinnej nezávislosti následného trestného vyšetrovania a konaní od politických zásahov, ako aj príslušné odpovede členských štátov;

([30]) Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 69.

26. konštatuje so znepokojením, že výzvy, ktorým čelí sloboda médií, úzko súvisia s narúšaním slobody umeleckého prejavu a akademickej slobody; vyzýva preto, aby sa tento pilier rozšíril na všetky aspekty slobody prejavu vrátane boja proti prejavom z nenávisti a aby sa zodpovedajúcim spôsobom upravil aj jeho názov;

27. vyjadruje znepokojenie nad tým, že vlády a vplyvné osoby využívajú právne kroky na umlčanie kritikov, napríklad SLAPP alebo zákony obmedzujúce právo na slobodu prejavu spôsobom, ktorý je nezlučiteľný so základnými právami jednotlivcov; vyzýva členské štáty, aby prijali právne predpisy s cieľom chrániť novinárov pred takýmito postupmi; vyzýva Komisiu, aby navrhla právne predpisy EÚ zamerané proti SLAPP s cieľom chrániť novinárov pred šikanóznymi súdnymi konaniami;

28. konštatuje, že zhoršenie slobody médií vedie k nárastu prípadov, keď sú menšiny, napríklad LGBTI osoby, migranti a utečenci, zneužívané ako obetní baránkovia a stávajú sa terčom, často zo strany vlády, čo vedie k nárastu nenávistných prejavov proti týmto skupinám a cenzúre médií; vyzýva Komisiu, aby v budúcich správach posúdila dôsledky trestných činov z nenávisti a nenávistných prejavov na diskrimináciu;

Ďalšie inštitucionálne otázky spojené so systémom bŕzd a protiváh vrátane ochrany priaznivého priestoru občianskej spoločnosti

29. víta pilier správy zameraný na systém bŕzd a protiváh a preskúmanie mimoriadnych opatrení prijatých na boj proti pandémii ochorenia COVID-19; pripomína, že na boj proti pandémii sú potrebné núdzové opatrenia riadené vládou, ktoré sú v súlade so zásadami právneho štátu, základnými právami a s demokratickou zodpovednosťou a ktoré by mali byť základným kameňom všetkého úsilia o kontrolu šírenia ochorenia COVID-19; domnieva sa, že mimoriadne právomoci si vyžadujú dodatočnú kontrolu, aby sa zabezpečilo, že sa nepoužijú ako zámienka na trvalejšiu zmenu rovnováhy síl; je znepokojený tým, že núdzové opatrenia na boj proti pandémii ochorenia COVID-19 sa využívajú ako zámienka na zrýchlené prijímanie diskriminačných právnych predpisov; vyzýva Komisiu, aby naďalej monitorovala mimoriadne opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby boli právne predpisy pripravené a prijaté včas a transparentnými spôsobom tak, aby boli potrebné, primerané, sociálne spravodlivé a dočasné a aby uzatvorenie súdov nemalo neprimeraný vplyv na prístup k súdnym prostriedkom nápravy; v tejto súvislosti zdôrazňuje úlohu parlamentnej kontroly a konzultácií s občianskou spoločnosťou; vyzýva Komisiu, aby naďalej monitorovala správne načasovanie postupného rušenia opatrení; nabáda Komisiu, aby zabezpečila, že členské štáty počas pandémie ochorenia COVID-19 aj po nej dodržiavajú, chránia a zachovávajú práva občanov EÚ;

30. pripomína, aký význam majú podľa parížskych zásad nezávislé vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva a vnútroštátnych úrady ombudsmana, ako aj orgány pre rovnosť pri ochrane práv občanov EÚ a ich schopnosti brániť právny štát na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni; vyjadruje hlboké znepokojenie nad nedávnymi pokusmi o oslabenie nezávislosti národného ombudsmana od výkonnej moci v Poľsku; víta zmienku o úlohe inštitúcií vykonávajúcich funkciu ombudsmana v správe za rok 2020; vyzýva Komisiu, aby v nasledujúcom ročnom cykle venovala väčšiu pozornosť činnostiam vnútroštátnych ombudsmanov a orgánov pre rovnosť tým, že hlbšie preskúma spôsob ich fungovania, stupeň nezávislosti a ich skutočný prínos k zabezpečeniu primeraných záruk; zdôrazňuje najmä to, že od uverejnenia správy za rok 2020 sa v niektorých členských štátoch nezávislosť orgánov pre rovnosť zhoršila, čo predstavuje bezprostredné ohrozenie základných práv občanov; opätovne vyjadruje svoje znepokojenie nad čoraz zmenšujúcim sa priestorom pre nezávislú občiansku spoločnosť v niektorých členských štátoch, najmä pre organizácie pre práva žien, menšiny a obhajcov ľudských práv, vrátane kriminalizácie činností, neprimeraného administratívneho zaťaženia, obmedzení prístupu k financovaniu, zníženia finančnej podpory na činnosti spojené s obhajobou, ako aj nad obmedzeniami slobody zhromažďovania a organizovania;

31. zdôrazňuje, že zdravý priestor pre občiansku spoločnosť je dôležitý pre presadzovanie a monitorovanie hodnôt EÚ a zabezpečenie zodpovednosti za ich dodržiavanie, ako aj vyvíjanie úsilia o vyváženie narúšania právneho štátu a upevňovanie kultúry právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby v správe za rok 2021 podrobnejšie posúdila priestor občianskej spoločnosti; považuje za prínosné preskúmať vymedzenie jasných referenčných hodnôt pre priaznivý priestor občianskej spoločnosti s cieľom posilniť túto oblasť analýzy z dlhodobého hľadiska, okrem iného vrátane priaznivého právneho prostredia pre výkon občianskych slobôd, rámca pre finančnú životaschopnosť a udržateľnosť občianskych organizácií, a to aj záležitostí vládou organizovaných mimovládnych organizácií (VOMVO), prístupu k rozhodovaciemu procesu a účasti na ňom, práva na prístup k informáciám, bezpečnému priestoru, a to aj pokiaľ ide o prípady verbálnych a fyzických útokov a reakcie na ne, očierňujúce kampane a súdne, administratívne a fiškálne obťažovanie, a to aj prostredníctvom SLAPP, ich odrádzajúce účinky, a ich dlhodobé následky z hľadiska aktívneho občianstva v inej krajine; pripomína, že inštitúcie EÚ by mali udržiavať otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou;

vyzýva Komisiu, aby v budúcich správach posúdila, či je uplatňovanie politických práv občanmi EÚ zaručené vo všetkých členských štátoch;

32. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Maďarsko tým, že nevykonalo rozsudok Súdneho dvora týkajúci sa nezákonných obmedzení financovania občianskych organizácií zo strany osôb so sídlom mimo Maďarska, čo samo osebe predstavuje závažné porušenie právneho štátu, pokračuje v zmenšovaní priestoru občianskej spoločnosti v krajine; naliehavo vyzýva Komisiu, aby postúpila prípad Maďarska Súdnemu dvoru EÚ a bezodkladne požiadala o uplatnenie odrádzajúcich sankcií podľa článku 260 ZFEÚ; so znepokojením konštatuje, že čoraz väčší viac členských štátov prijíma právne predpisy, ktoré vytvárajú závažné obmedzenia slobody združovania a prejavu organizácií občianskej spoločnosti, a prispievajú tak k zmenšovaniu priestoru pre občiansku spoločnosť;

33. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v správe sa neuvádza jasne zámerný proces vedúci k úpadku demokracie a právneho štátu, ktorý zabezpečujú vnútroštátne orgány v niektorých členských štátoch EÚ, a následné postupné zavádzanie (polo)autokratických režimov prostredníctvom postupného rušenia všetkých systémov bŕzd a protiváh; vyzýva Komisiu, aby uznala a zohľadnila viaceré výročné správy a indexy uznávaných a etablovaných organizácií, v ktorých sa posudzuje, ako členské štáty v priebehu času dodržiavajú demokraciu, právny štát a ľudské práva;

Rozsah pôsobnosti správy – chýbajúce oblasti

34. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že správa za rok 2020 nezahŕňa v plnom rozsahu hodnoty demokracie a základných práv podľa článku 2 Zmluvy o EÚ, ktoré sú bezprostredne ovplyvnené, pokiaľ v krajine dochádza k zhoršovaniu situácie v oblasti právneho štátu;

35. vyzýva Komisiu, aby zahrnula kapitoly o všetkých kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách na členstvo v EÚ vrátane podrobnej analýzy ich justičných systémov, protikorupčných rámcov, stavu slobody a plurality médií a inštitucionálnych systémov bŕzd a protiváh;

36. pripomína, že medzi právnym štátom, demokraciou a základnými právami a potrebou zvýšiť informovanosť o hodnotách zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ a v charte existuje vnútorné prepojenie; vyzýva Komisiu, aby do rozsahu budúcich správ zahrnula uplatňovanie všetkých práv zaručených chartou; pripomína, že všetky kroky, ktoré členský štát podnikne, keď koná v rozsahu pôsobnosti práva EÚ, musia byť v súlade s právami a zásadami charty; trvá preto na zachovaní prepojenia dodržiavania právneho štátu a rovnosti pred zákonom, práva na účinný prostriedok nápravy pred nezávislým a nestranným súdom, práva na spravodlivý proces a práva na poučenie, obhajobu a zastupovanie, ako aj poskytovanie nezávislej právnej pomoci osobám, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, a práva na dobrú správu, ktoré je stanovené v článku 41 charty;

37. dôrazne odsudzuje skutočnosť, že v niektorých členských štátoch EÚ sa v plnej miere nedodržiavajú európske a medzinárodné právne predpisy, napríklad v oblasti nediskriminácie alebo azylu, o čom svedčí prípad Maďarska, ktoré nevykonalo viaceré rozsudky Súdneho dvora a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa prístupu ku konaniu o azyle, vrátane automatického a nezákonného zadržiavania a odopierania potravín, čím sa porušuje právo migrantov a žiadateľov o azyl požiadať o medzinárodnú ochranu;

38. zdôrazňuje obavu, že v celej Únii sa ešte stále v plnej miere nedodržiavajú práva osôb v zraniteľných situáciách vrátane osôb so zdravotným postihnutím, detí, náboženských menšín, najmä v čase rastúceho antisemitizmu a islamofóbie v Európe, Rómov a iných osôb patriacich k etnickým a jazykovým menšinám, migrantov, žiadateľov o azyl, utečencov, LGBTI+ osôb a starších osôb, ako aj žien, čo je v rozpore s článkom 2 Zmluvy o EÚ; zdôrazňuje zjavnú súvislosť medzi zhoršujúcimi sa normami právneho štátu a porušovaním základných práv a práv menšín v dotknutých členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby posúdila pretrvávajúce porušovanie demokracie a základných práv v celej Únii vrátane útokov voči ľuďom v zraniteľnej situácii;

39. víta oznámenie Komisie o jej stratégii na posilnenie uplatňovania charty; domnieva sa, že každoročné zameranie na jednu vopred určenú tému by neumožnilo poukázať na ďalšie závažné porušenia charty, ku ktorým dochádza v danom roku; je presvedčený, že takéto každoročné preskúmanie by malo komplexnému mechanizmu monitorovania poskytnúť vstupné informácie a že jeho metodika, cyklus a rozsah pôsobnosti by sa preto mali zosúladiť s výročnými správami; vyjadruje poľutovanie a znepokojenie nad neochotou Komisie začať konania o nesplnení povinnosti v súvislosti s porušovaním charty;

40. vyzýva členské štáty, aby vypracúvali výročné správy o demokracii, právnom štáte a základných právach vrátane rovnosti a práv príslušníkov menšín;

41. poukazuje na to, že mechanizmus Únie spočívajúci v každoročnom podávaní správ by mal skonsolidovať a nahradiť existujúce nástroje, aby nedochádzalo k duplicite, najmä výročnú správu o právnom štáte, rámec Komisie pre právny štát, výročné podávanie správ Komisie o uplatňovaní charty, dialóg Rady v oblasti právneho štátu a mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania, pričom by sa mala zabezpečiť väčšia komplementárnosť a súdržnosť s ďalšími dostupnými nástrojmi vrátane postupov podľa článku 7 Zmluvy o EÚ, konaní o nesplnení povinnosti a rozpočtovej podmienenosti; domnieva sa, že tieto tri inštitúcie by mali vo svojich hodnoteniach využívať zistenia z ročného monitorovacieho cyklu na účely uplatnenia článku 7 Zmluvy o EÚ a rozpočtovej podmienenosti; zdôrazňuje, že sa musia rešpektovať úlohy a výsadné právomoci každej z týchto troch inštitúcií; zaväzuje sa, že vypracúvanie svojich výročných správ o právnom štáte a správ o základných právach spojí v rámci jedného ročného monitorovacieho cyklu týkajúceho sa článku 2 Zmluvy o EÚ a že na ňom začne pracovať hneď po uverejnení správy Komisie o právnom štáte;

42. požaduje hodnotenie, aby sa určilo, či je rozsah pôsobnosti doložky o nediskriminácii v charte dostatočne široký na to, aby bolo presadzovanie zásad právneho štátu v členských štátoch a v Únii v súlade s článkom 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a aké ďalšie opatrenia môžu inštitúcie EÚ prijať na zabezpečenie jej primeraného uplatňovania; pripomína, že zatiaľ čo chartu uplatňujú súdne orgány len pri vykonávaní práva EÚ, v záujme upevňovania spoločnej kultúry právneho štátu je dôležité, aby sa práva zakotvené v charte vždy zohľadňovali v konaniach; vyzýva preto Komisiu, aby zvážila aj vzdelávacie moduly pre sudcov a právnikov zamerané na chartu;

Zdroje a metodika správy

43. vyzýva Komisiu, aby posilnila pravidelný, inkluzívny a štruktúrovaný dialóg s vládami a národnými parlamentmi, mimovládnymi organizáciami, národnými inštitúciami pre ľudské práva, ombudsmanmi, orgánmi pre rovnosť, profesijnými združeniami a inými zainteresovanými stranami; vyzýva tiež Komisiu, aby aj naďalej umožňovala predkladanie verejných aj dôverných správ s cieľom chrániť a podporovať obhajcov ľudských práv a odborníkov na otázky právneho štátu vystavených riziku strategických žalôb SLAPP, stíhania alebo obťažovania zo strany vnútroštátnych orgánov alebo ich zástupcov; hoci oceňuje skutočnosť, že 24 členských štátov transparentne zverejnilo svoje príspevky k správe za rok 2020, vyjadruje poľutovanie nad tým, že tri členské štáty tak odmietli urobiť; požaduje úplnú transparentnosť postupov a zverejnenie príspevkov všetkých členských štátov; domnieva sa, že organizácie občianskej spoločnosti by mali byť úzko zapájané do všetkých fáz cyklu preskúmania;

44. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisia nekonzultovala so zainteresovanými stranami ani s Európskym parlamentom vypracúvanie metodiky a postupu prípravy správy za rok 2020 a že sa nesnažila získať spätnú väzbu o ich uskutočniteľnosti;

45. pripomína, že Komisia musí zohľadniť príslušné informácie z príslušných zdrojov a od uznávaných inštitúcií; pripomína, že zistenia príslušných medzinárodných orgánov, ako sú orgány pod záštitou OSN, OBSE a Rady Európy, majú zásadný význam pre posudzovanie situácie v členských štátoch; domnieva sa, že v tejto súvislosti je zdrojom informácií informačný systém EFRIS; vyzýva Komisiu, aby vyzvala Agentúru EÚ pre základné práva, aby zabezpečila metodické poradenstvo a vykonala cielený porovnávací výskum s cieľom vyplniť medzery a doplniť podrobné údaje v kľúčových oblastiach správy o právnom štáte; zdôrazňuje potrebu zapojiť do vypracúvania správy o právnom štáte skupinu nezávislých expertov, a to v spolupráci s Agentúrou Európskej únie pre základné práva a Benátskou komisiou, aby bolo možné určiť hlavné pozitívne a negatívne zmeny v každom členskom štáte;

46. zdôrazňuje, že občianska spoločnosť je kľúčovým partnerom pri určovaní porušení právneho štátu a podpore demokracie a základných práv; je pevne presvedčený, že Komisia by mala začať formálny a nepretržitý dialóg o týchto otázkach so zástupcami občianskej spoločnosti a zabezpečiť ich zmysluplné zapojenie do vypracúvania výročnej správy o právnom štáte; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že na základe skúseností mimovládnych organizácií z cyklu v roku 2020 by tematicky štruktúrované konzultácie prebiehajúce v rámci diskusií o právnom štáte zvýšili efektívnosť procesu a objem cennej spätnej väzby občianskej spoločnosti; zdôrazňuje, že dotazník v rámci konzultácie by mal zainteresovaným stranám umožniť informovať o prvkoch presahujúcich rámec, ktorý stanovila Komisia, keďže môžu pomôcť pri ďalšom posudzovaní toho, či ústavné usporiadanie poskytuje účinné mechanizmy na obmedzenie výkonu právomocí;

47. domnieva sa, že časový rámec vyhradený na konzultácie s občianskou spoločnosťou by mohol byť často považovaný za príliš krátky a že by sa mal primerane prispôsobiť a byť pružný, aby sa umožnili úplné a komplexné vstupné informácie; poukazuje na to, že to zainteresovaným stranám, najmä organizáciám občianskej spoločnosti, sťažilo prípravu

a plánovanie ich príspevkov, ako aj činnosti na zvyšovanie povedomia, ktoré majú v úmysle vykonávať pri predkladaní správy, vo svojich krajinách; konštatuje, že organizovanie konzultácií pred výročným uverejnením verejných štatistík znižuje hodnotu ich príspevkov; vyzýva Komisiu, aby umožnila predkladanie návrhov vo viacerých jazykoch; navrhuje, aby bol rámec pre príspevky zainteresovaných strán predvídateľný a menej prísny; konštatuje, že konzultácie možno zlepšiť napríklad tým, že sa zabezpečia kroky nadväzujúce na príspevky aktérov občianskej spoločnosti;

48. domnieva sa, že spolupráca s Radou Európy a jej Parlamentným zhromaždením v rámci výročného cyklu monitorovania, a to aj prostredníctvom štruktúrovanejšieho partnerstva, má osobitný význam pri presadzovaní demokracie, právneho štátu a základných práv v EÚ; vyzýva Komisiu, aby do kapitol o jednotlivých krajinách zahrnula údaje o nedodržiavaní rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva podľa hodnotenia Výboru ministrov; pripomína, že pristúpenie Únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je právnou povinnosťou stanovenou v článku 6 ods. 2 Zmluvy o EÚ; opakovane zdôrazňuje potrebu urýchlene ukončiť proces pristúpenia s cieľom zabezpečiť jednotný rámec na ochranu ľudských práv v celej Európe a ďalej posilniť ochranu základných práv a slobôd v Únii;

II. ***Inštitucionálne aspekty mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva***

49. pripomína svoje naliehavé výzvy, aby Komisia a Rada kladne reagovali na výzvu Európskeho parlamentu vyjadrenú v jeho uznesení zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by sa vzťahoval na všetky hodnoty stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ; opätovne pripomína, že takýto mechanizmus je potrebný na posilnenie presadzovania a dodržiavania hodnôt Únie; pripomína, že tento výročný cyklus by mal byť komplexný, objektívny, nestranný, založený na dôkazoch a že by sa mal uplatňovať rovnako a spravodlivo na všetky členské štáty;

Odporúčania pre jednotlivé krajiny

50. pripomína svoju výzvu Komisii, aby zabezpečila skutočné posúdenie situácie v prípade každej z hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ v členských štátoch a aby prijala jasné odporúčania pre jednotlivé krajiny k tomu, ako treba riešiť zistené problémy a napraviť príslušné porušenia, spolu s lehotami na ich uskutočnenie a referenčnými kritériami, ktoré treba sledovať, vrátane časových rámcov, cieľov a konkrétnych opatrení, ktoré sa majú prijať, s cieľom pomôcť členským štátom pri odstraňovaní nedostatkov uvedených v správe; vyzýva, aby sa na tieto iniciatívy nadviazalo v nasledujúcich výročných alebo naliehavých správach;

51. odporúča, aby Komisia zosúladila svoje odporúčania s nástrojmi, ktoré by sa mohli uplatniť pri náprave zistených nedostatkov; vyzýva Komisiu, aby zlepšila svoje kroky nadväzujúce na vykonávanie kapitol o jednotlivých krajinách dotknutými členskými štátmi a aby v prípadoch potreby aktivovala ďalšie nástroje na presadzovanie právneho štátu s cieľom dosiahnuť výsledky vtedy, keď sa odporúčania nevykonávajú; domnieva sa, že Komisia by mala viac využívať konania o nesplnení povinnosti na Súdneho dvora; zdôrazňuje význam určovania jasných pozitívnych a negatívnych trendov v každom členskom štáte a potrebu venovať osobitnú pozornosť porovnávaniu so správami z predchádzajúceho roka;

Medziinštitucionálna dohoda

52. domnieva sa, že existujúce inštitucionálne opatrenie, z ktorého vychádza výročná správa, nespĺňa očakávania Európskeho parlamentu; očakáva, že všetky tri inštitúcie vytvoria stálu medziinštitucionálnu pracovnú skupinu, ako navrhol Európsky parlament vo svojom uznesení zo 7. októbra 2020;

53. vyzýva Komisiu a Radu, aby bezodkladne začali rokovania s Európskym parlamentom o medziinštitucionálnej dohode podľa článku 295 ZFEÚ s cieľom vytvoriť doplniť existujúce nástroje o vytvorenie mechanizmu právneho štátu, a to prostredníctvom právneho aktu, ktorý zaviaže všetky tri inštitúcie k transparentnejšiemu a regulovanému postupu s jasnejšie vymedzenými zodpovednosťami a do ktorého bude zapojená skupina nezávislých expertov, ktorej úlohou bude poskytovať poradenstvo pracovnej skupine a všetkým trom inštitúciám v úzkej spolupráci s Agentúrou Európskej únie pre základné práva, aby ochrana a podpora všetkých hodnôt Únie bola trvalou a viditeľnou súčasťou agendy Únie; domnieva sa, že návrh uvedený v prílohe k uzneseniu Európskeho parlamentu zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva predstavuje vhodný základ takýchto rokovaní; domnieva sa, že dovtedy by mohol pri budovaní žiaducich vedomostí a odborných skúseností pomôcť pilotný projekt, do ktorého by boli zapojení nezávislí experti posudzujúci dodržiavanie hodnôt EÚ;

Komplementárnosť s inými nástrojmi právneho štátu

54. pripomína, že mechanizmus pre demokraciu, právny štát a základné práva musí dopĺňať a posilňovať, a rozhodne nie nahrádzať prebiehajúce a budúce konania podľa článku 7 Zmluvy o EÚ; vyjadruje poľutovanie nad neschopnosťou Rady dosiahnuť významný pokrok pri presadzovaní hodnôt Únie v prebiehajúcich postupoch podľa článku 7 Zmluvy o EÚ; konštatuje, že váhanie Rady uplatňovať článok 7 Zmluvy o EÚ v skutočnosti umožňuje naďalej ignorovať hodnoty stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ, a to vrátane zjavného nedodržiavania rozsudkov Súdneho dvora a obťažovania tých,

ktorí sa v niektorých členských štátoch snažia presadzovať právny štát; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Rada pod zámienkou pandémie ochorenia COVID-19 neusporiadala vypočutia, pretože neexistuje žiadna právna povinnosť požiadať o zorganizovanie vypočutí s osobnou účasťou, keďže je naopak možné využiť videokonferenciu; žiada, aby sa zverejnilo každé právne stanovisko právneho servisu Rady tvrdiace opak; naliehavo vyzýva Radu, aby zabezpečila napredovanie konaní podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ a zabezpečila, aby sa vypočutia čo najskôr obnovili, a aby sa zaoberala najnovším vývojom; pripomína svoju výzvu, aby Rada v nadväznosti na vypočutia adresovala príslušným členským štátom konkrétne odporúčania, ako je stanovené v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, a stanovila lehoty na vykonanie týchto odporúčaní; žiada, aby sa počas Konferencie o budúcnosti Európy zvážila revízia článku 7 Zmluvy o EÚ vrátane požiadaviek na hlasovanie s cieľom zabezpečiť, aby jej postup bol účinnejší, najmä pokiaľ ide o prekonanie jednomyseľnosti pri ukladaní sankcií; trvá na tom, aby sa rešpektovala úloha aj právomoci Európskeho parlamentu, najmä právo byť náležite informovaný o postupoch súvisiacich s nástrojmi na podporu právneho štátu vrátane vypočutí podľa článku 7 Zmluvy o EÚ;

55. vyjadruje však presvedčenie, že hoci je výročná správa dôležitým monitorovacím nástrojom, je nevyhnutné mať jasné odporúčania týkajúce sa zistených problémov a prijať potrebné následné opatrenia; opätovne pripomína, že v prípadoch, keď sa neuskutoční náprava nedostatkov a nevykonávajú odporúčania, by výročná správa mala slúžiť ako východisko pri rozhodovaní o tom, či treba aktivovať jeden alebo viaceré nástroje, ako je postup stanovený v článku 7 Zmluvy o EÚ, mechanizmus podmienenosti, či sa má uplatniť rámec na podporu právneho štátu alebo či sa majú začať postupy v prípade nesplnenia povinnosti vrátane skrátených konaní, uplatňovania nariadení predbežných opatrení na Súdnom dvore a opatrení prijatých v dôsledku nevykonávania rozsudkov Súdneho dvora týkajúcich sa ochrany hodnôt Únie; zdôrazňuje, že správu by mali v každom prípade sprevádzať uskutočniteľné odporúčania vrátane lehôt na ich vykonávanie; pripomína, že v súvislosti so záležitosťami stanovenými v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ možno súčasne začať konania o nesplnení povinnosti, ako už stanovil Súdny dvor; naliehavo vyzýva Komisiu, aby podľa potreby dôsledne využívala postupy v prípade nesplnenia povinnosti s cieľom zabrániť zhoršeniu situácie v oblasti právneho štátu vo vnútroštátnych justičných systémoch; domnieva sa, že Konferencia o budúcnosti Európy by mala v ustanoveniach zmluvy ďalej posilniť ustálenú právnu zásadu nadradenosti práva EÚ; vyzýva Konferenciu o budúcnosti Európy, aby zvážila posilnenie úlohy, ktorú zohráva Súdny dvor pri ochrane základných hodnôt Únie;

56. víta skutočnosť, že v spoločnom vyhlásení o Konferencii o budúcnosti Európy sú európske práva a hodnoty vrátane právneho štátu uvedené ako jedna z tém diskusie na konferencii; vyzýva Konferenciu o budúcnosti Európy, aby sa zaoberala aj účinnosťou existujúcich nástrojov Únie na monitorovanie, prevenciu a boj proti porušovaniu zásad článku 2 Zmluvy o EÚ a aby predložila konkrétne návrhy jasných opatrení na posilnenie súboru nástrojov EÚ;

57. zdôrazňuje, že uplatniteľnosť, účel a rozsah pôsobnosti nariadenia o podmienenosti právnym štátom sú jasne vymedzené v právnom texte nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092; zdôrazňuje, že nariadenie o podmienenosti právnym štátom nadobudlo účinnosť, priamo sa uplatňuje od 1. januára 2021, je záväzné v celom svojom rozsahu pre všetky viazané a platobné rozpočtové prostriedky vo všetkých členských štátoch, najmä pokiaľ ide o vyplácanie finančných prostriedkov z nástroja NextGenerationEU, a že jeho uplatňovanie inštitúciami EÚ nepodlieha prijatiu usmernení ani súdnemu výkladu; domnieva sa, že závery Európskej rady z 10. a 11. decembra 2020 o nariadení o podmienenosti právnym štátom sú v rozpore s článkami 15 a 17 Zmluvy o EÚ a s článkom 288 ZFEÚ, pretože vytvárajú zbytočnú právnu neistotu, pokiaľ ide o dodatočné usmernenia Komisie a pozastavené uplatňovanie nariadenia v prípadoch podľa článku 263 ZFEÚ, ako sa v súčasnosti deje v prípadoch Maďarska a Poľska, ktoré nedávno podali žaloby o neplatnosť; opakuje svoju výzvu Komisii, aby prijala okamžité opatrenia podľa nariadenia o podmienenosti právnym štátom s cieľom bezodkladne v plnej miere využiť svoje existujúce nástroje na vyšetrovanie v záujme riešenia nedostatkov v oblasti právneho štátu v členských štátoch, ktoré by mohli dostatočne priamo ovplyvniť správne finančné riadenie rozpočtu Únie alebo pri ktorých existuje takéto vážne riziko; vyzýva Komisiu, aby dôslednejšie uplatňovala nariadenie o spoločných ustanoveniach ([31]) a nariadenie o rozpočtových pravidlách ([32]) s cieľom bojovať proti diskriminačnému využívaniu fondov EÚ, ako urobila v prípade neposkytnutia finančných prostriedkov obecným alebo miestnym samosprávam, ktoré sa vyhlásili za „zóny bez LGBT ideológie“;

58. vyzýva Komisiu, aby do svojho posúdenia, ktoré tvorí základ mechanizmu na ochranu rozpočtu pred porušením zásad právneho štátu, ako aj do akéhokoľvek iného príslušného posúdenia na účely existujúcich a budúcich rozpočtových nástrojov zahrnula zistenia z výročnej správy; opakuje svoju výzvu Komisii, aby do svojej výročnej správy o právnom štáte zahrnula osobitný oddiel s analýzou prípadov, keď by porušenia zásad právneho štátu v konkrétnom členskom štáte mohli

([31]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.
([32]) Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1.

dostatočne priamym spôsobom ovplyvniť správne finančné riadenie rozpočtu Únie alebo v ktorých existuje takéto vážne riziko, ktorý by neskôr mohol slúžiť na aktiváciu mechanizmu podmienenosti; naliehavo vyzýva Komisiu, aby posilnila synergie medzi svojimi výročnými správami o právnom štáte a nariadením o podmienenosti právnym štátom a používala ich ako osobitné, ale navzájom sa dopĺňajúce nástroje;

59. berie na vedomie, že Komisia musí používať výročnú správu o právnom štáte ako dôležitý zdroj informácií pri príprave prípadov uplatnenia nariadenia o podmienenosti právnym štátom, ktorý by mal zahŕňať okrem iného informácie zo správ Európskeho dvora audítorov, úradu OLAF a Európskej prokuratúry, audítorských správ Komisie a vnútroštátnych kontrolných orgánov, rozsudkov Súdneho dvora a vnútroštátnych súdov, analýz Agentúry EÚ pre základné práva a informácie z rôznych systémov, ako je systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia na ochranu finančných záujmov Únie (EDES) a databáza Arachne; vyzýva Komisiu, aby v použitej metodike objasnila prepojenie medzi správou o právnom štáte a mechanizmom podmienenosti právnym štátom; pripomína, že je nevyhnutné, aby sa pri prijímaní opatrení v prípade porušení zásad právneho štátu náležite chránili oprávnené záujmy konečných príjemcov a prijímateľov;

60. vyzýva Komisiu, aby podporovala kultúru dodržiavania hodnôt, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ, a to aj prostredníctvom väčšieho úsilia o podporu vzdelávania na tému občianstvo EÚ vrátane právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby zaviedla osobitný program na podporu inovačných iniciatív s cieľom podporovať vzdelávanie zamerané na občianstvo EÚ; naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby poskytli primerané informácie a finančné prostriedky organizáciám občianskej spoločnosti pôsobiacim na úrovni EÚ, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a nezávislým novinárom, najmä tým, že budú strategicky využívať možnosti financovania podľa nariadenia, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty, s cieľom pomôcť zvyšovať povedomie o hodnotách EÚ a príslušných nástrojoch vrátane výročnej správy a presadzovať ich, bojovať proti hrozbám namiereným proti právnemu štátu, ktoré sú uvedené vo výročnej správe, najmä tam, kde boli zistené prípady porušenia a nedostatky; vyzýva členské štáty, aby sa poučili z najlepších postupov, riešili zistené nedostatky a prijali opatrenia na zlepšenie situácie v rámci všetkých štyroch hlavných pilierov uvedených v správe o právnom štáte; zdôrazňuje potrebu zvýšiť informovanosť občanov EÚ a osôb s pobytom v EÚ o prostriedkoch a postupoch dostupných na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ s cieľom chrániť dodržiavanie zásad právneho štátu a oznamovať porušovanie;

III. ***Následné opatrenia a vplyv správy***

61. vyzýva Komisiu, aby v nadchádzajúcich správach posúdila, ako sa vyvinuli a vyriešili problémy zistené v oblastiach, ktoré boli predmetom analýzy v predchádzajúcich správach, či existuje riziko zhoršenia situácie alebo či sa situácia zhoršila, aby určila pozitívne aj negatívne trendy a prierezové otázky, najmä akékoľvek systematické alebo opakujúce sa vzorce porušovania právneho štátu, a aby predložila jasné odporúčania na nápravu akýchkoľvek zistených rizík alebo zhoršenia situácie;

62. zdôrazňuje význam propagovania zistení z výročnej správy na vnútroštátnej úrovni; vyzýva Komisiu, aby posilnila diskusiu o správe v národných parlamentoch a aby v nadväznosti na túto správu spolupracovala s organizáciami občianskej spoločnosti;

63. vyzýva Komisiu, aby vo svojich výročných správach o právnom štáte objasnila, že nie všetky nedostatky a porušenia právneho štátu majú rovnakú povahu a/alebo intenzitu a že pokiaľ dochádza k úmyselnému, závažnému, trvalému a systematickému porušovaniu hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ počas určitého obdobia, mohlo by sa stať, že členské štáty nebudú plniť všetky kritériá, podľa ktorých sa vymedzuje demokracia, a stanú sa z nich autoritárske režimy; zdôrazňuje, že v prípade, keď dochádza k porušovaniu článku 2 Zmluvy o EÚ, hlavnou prioritou Komisie by malo byť presadzovanie práva EÚ a že k tomuto cieľu by mali prispieť najmä jej výročné správy o právnom štáte; vyzýva preto Komisiu, aby v rámci prebiehajúcich konaní podľa článku 7 Zmluvy o EÚ dôkladne posúdila krajiny s cieľom doložiť, ako dochádza k štrukturálnemu oslabeniu právneho štátu v snahe upevniť autoritárske štruktúry riadenia;

64. zdôrazňuje, že táto správa by mala slúžiť ako základ stanovenia priorít nadväzujúcich opatrení EÚ, pokiaľ ide o tie členské štáty, v ktorých boli zaznamenané medzery alebo nedostatky, a že informácie v nej obsiahnuté by mali byť kľúčovou súčasťou všeobecného mechanizmu pre demokraciu, právny štát a základné práva;

65. zaväzuje sa, že s prípravou správy za rok 2021 začne čo najskôr po jej zverejnení;

o

o o

66. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.